

Judecătoria Cimișlia, Sediul Central (Cimișlia)
or. Cimișlia | str. Constantin Stamati nr. 1
Tel.:(241) 2-23-64; E-mail: jcm@justice.md

Scrisoare de expediere a actului judecătoresc

Nr. Dosar: 2-24027056-21-3-11032024

Curtea Constituțională

Strada Alexandru Lăpușneanu 28,
Chișinău

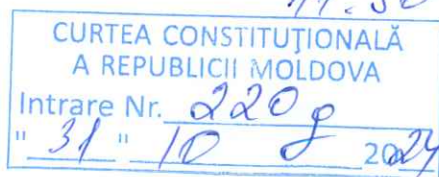
Prin prezenta, *Judecătoria Cimișlia, Sediul Central (Cimișlia)*, Vă expediază spre examinare copia încheierii din 25.09.2024 de Pază „ Saturn Grup,, SRL către Instituția Publică Liceul Teoretic „ Ion Creangă,, privind contestarea ordinului nr. 25-b din 29.02.2024 „, cu privire la rezilierea contractului nr. 7265.

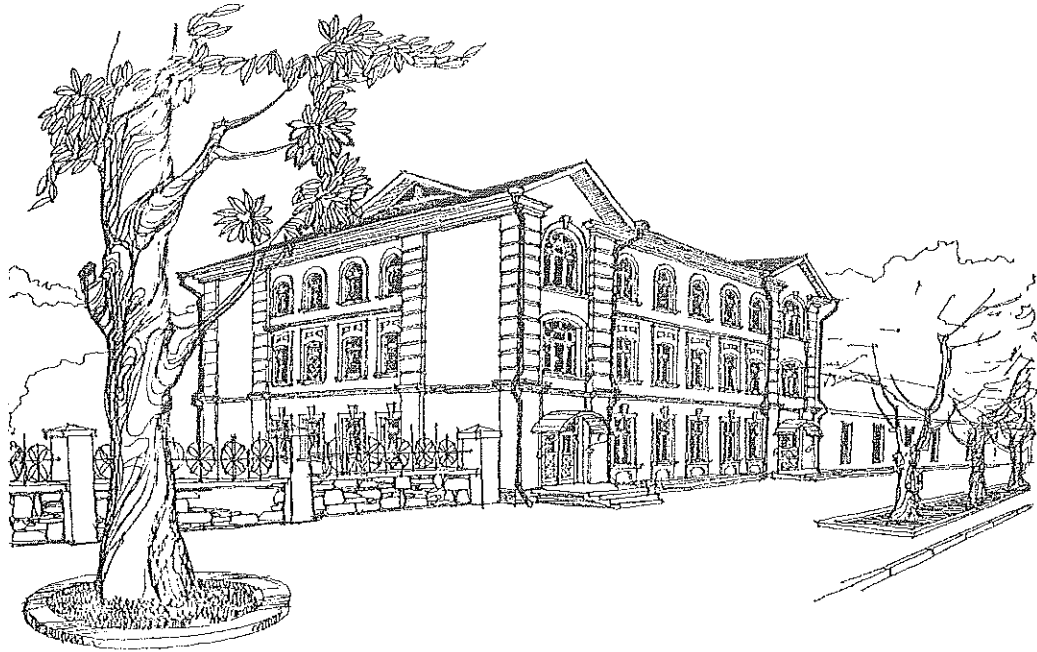
Atenție! Presentul document conține date cu caracter personal. Distribuirea, prelucrarea și utilizarea acestora contrar prevederilor Legii nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal constituie o faptă sancționabilă în conformitate cu normele legale aplicabile.

Anexă: copia încheierii privind excepția de neconstituționalitate cu anexe pe 66 file

Judecător: Veronica Carapirea

Executor: Alexandra Damaschin

15

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

**prevederilor art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283 din 04-07-2003 privind
activitatea particulară de detectiv și pază,**

**Anexei nr. 4 al Legii nr. 283 din 04-07-2003 privind activitatea particulară de
detectiv și pază**

**și art. 10 alin. (3) al Legii nr. 845 din 03-01-1992 cu privire la antreprenoriat
și întreprinderi**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2. Persoană juridică****1. Denumire și sediu**

Organizația de Pază „SATURN GRUP” S.R.L.

MD-2011, strada Costiujeni 8/3, or. Codru, mun. Chișinău, Republica Moldova

2. Numărul și data înregistrării

codul fiscal: 1006600032989, înregistrată la data de 11.07.2006

3. Numele administratorului

Paladi Tatiana,

5. Reprezentant

Avocatul Baran Victor

6. Adresa reprezentantului

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

În gestiunea Judecătorei Cimișlia sediul central se află cauza civilă înregistrată cu nr. 2-24027056-21-3-11032024, la acțiunea înaintată de Organizația de Pază „Saturn Grup” S.R.L. împotriva Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Cimișlia r. Cimișlia, privind contestarea ordinului nr. 25-b din 29.02.2024 „cu privire la rezilierea contractului nr. 7265 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă”.

Ca motive de fapt în acțiune este indicat, precum că Organizația de Pază „Saturn Grup” SRL activează în domeniul „activitatea particulară de pază”, activînd în prezent în baza autorizației nr. 0107 din 26 iulie 2021 eliberate de Inspectoratul Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

La data de 10.12.2021 între Instituție Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Cimișlia și OP „Saturn Grup” SRL a fost încheiat contractul nr. 7265 privind paza bunurilor de către pupitrul centralizat pază, pe un termen de un an. Contractul inițial a fost prelungit prin Contractul de achiziționare a serviciilor nr. 07-23 din data de 07.02.2023 pînă la data de 31.12.2023, și prin Contractul de achiziționare a serviciilor nr. 06-24 din data de 10.01.2024 pînă la data de 31.12.2024. Careva pretenții la calitatea serviciilor din partea beneficiarului contractului, și, anume, Liceul teoretic „Ion Creangă”, nu au parvenit.

Nepăsat la aceasta, am fost înștiințați despre emiterea Ordinului nr. 25-b din 29 februarie 2024 „privind rezilierea contractului nr. 7265 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă și paza cabinetului de informatică”.

Prin ordinul sus numit s-a dispus:

1. *De reziliat contractul nr. 7265 încheiat cu OP „Saturn Grup” SRL, începînd cu 01.03.2024.*
2. *De luat de la paza OP „Saturn Grup” SRL cabinetul de informatică începînd cu 01.03.2024.*
3. *Prezentul ordin de adus la cunoștință administrației OP „Saturn Grup” SRL.*
4. *Controlul executării prezentului ordin mi-l asum.*

Temeiul emiterii ordinului este scrisoarea Consiliului raional Cimișlia nr. 137 din 27.02.2024, scrisoarea Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/30-446 din 01 februarie 2024 și scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 08-06-2148.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

Conform scrisorii Consiliului raional Cimișlia nr. 137 din 27.02.2024 adresate pîrîtului Liceul Teoretic „Ion Creangă”: „În contextul informațiilor prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, privind încheierea contractelor de achiziții publice privind prestarea serviciilor de pază pentru anul 2024 cu agenți economici care prestează activități particulare de pază, încălcînd astfel prevederile anexei nr. 4 din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, precum și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Avînd în vedere că în instituția D-stră se încalcă reglementările cadrului normativ, solicităm să se elimine cauzele și condițiile care au generat neconformități și să ne informați în scris pînă în data de 07 martie în acest sens.

Anexa: Demersul nr. 44/30-446 din 01 februarie 2024 a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.”

Conform scrisorii Cancelariei de Stat nr. 08-06-2148 adresate autorităților publice conform listei (inclusiv Consiliului raional Cimișlia): „În contextul informațiilor prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, în calitate de fondator al Întreprinderii de Stat „Servicii Pază”, privind implementarea prevederilor art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, care stipulează că exclusiv întreprinderilor de stat li se permite să desfășoare activitatea de pază la obiectele enumerate în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003, și avînd în vedere că unele instituții publice au încălcat acestea reglementări prin contractarea serviciilor de pază particulară, se solicită entităților publice vizate să identifice și să elimine cauzele și condițiile care au generat neconformitățile constatate.

Despre măsurile întreprinse cu privire la aplicarea cadrului normativ referitor la contractarea serviciilor de pază, solicităm respectuos să informați Guvernul și fondatorul Întreprinderii de Stat „Servicii Pază”.”

Conform scrisorii Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/30-446 din 01 februarie 2024: „Prin prezentul demers, Ministerul Afacerilor Interne, în calitate de fondator a ÎS „Servicii pază”, sesizează faptul, că mai multe instituții ale statului și din diferite regiuni ale țării, au încheiat contracte de achiziții publice privind prestarea serviciilor de pază pentru anul 2024 cu agenți economici care prestează activități particulare de pază, încălcînd astfel prevederile anexei nr. 4 din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, precum și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi... Cu titlu exemplificativ, Ministerul Afacerilor Interne, prezintă anexat lista instituțiilor statului care nu respectă prevederile anexei nr. 4 din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, precum și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, fapt pentru care se solicită intervenția Guvernului pe acest segment.”

Precum vedem, scrisoarea Consiliului raional Cimișlia nr. 137 din 27.02.2024, scrisoarea Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/30-446 din 01 februarie 2024 și scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 08-06-2148, vizate în Ordinul contestat, fac referire la *art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.*

În scopul respectării procedurii prealabile, la data de 05 martie 2024 în adresa pîrîtului a fost expediată cerere cu următoarea solicitare:

„Anularea Ordinului nr. 25-b din 29 februarie 2024 „privind rezilierea Contractului nr. 7265 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă și paza cabinetului de informatică”.

În caz contrar, litigiul va fi soluționat de instanța de judecată.”

La cerere prealabilă nu am primit nici un răspuns, însă verbal s-a comunicat, că Ordinul nr. 25-b din 29 februarie 2024 nu poate fi anulat din cauze independente de voința pîrîtului. Ori, refuzul este unul inevitabil și legat de restricțiile expuse prin Lege și prescripțiile organelor de control.

Astfel, se constată, că soluționarea litigiului pe cale amiabilă a fost imposibilă, iar adresarea în instanță de judecată a fost inevitabilă.

Prin acțiunea în judecată am solicitat:

„Admiterea acțiunii;

Anularea Ordinului nr. 25-b din 29 februarie 2024 privind rezilierea Contractului nr. 7265 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă și paza cabinetului de informatică;

Repunerea părților în drepturi contractuale conform Contractului nr. 7265 privind paza bunurilor de către pupitrul centralizat pază și Contractului de achiziționare a serviciilor nr. 06-24 din data de 10.01.2024.”

C. Obiectul sesizării³

Art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, care prevede, că *se interzice activitatea particulară de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4.*

Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003, care conține lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază, printre care:

1. *Ministerele și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
2. *Autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
3. *Autoritățile administrative autonome*
- 3¹. *Instituțiile publice fondate de Parlament*
4. *Instituțiile publice fondate de Guvern*
5. *Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și cele de nivel special, inclusiv instituțiile fondate de acestea*
6. *Instanțele judecătorești și organele procuraturii*
7. *Întreprinderile de stat și/sau societățile comerciale cu capital de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat*
8. *Banca Națională a Moldovei*
9. *Obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile și a substanțelor radioactive*
10. *Obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private).*

Art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi care prevede, că *exclusiv întreprinderilor de stat li se permite: efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.*

Contestația ține de prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece ele în comun fac referire la obiectivele asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază.

Admiterea excepției poate fi aplicată la soluționarea cauzei în mod direct, deoarece ordinul contestat conține ca temei juridic interdicția de a practica activitatea de pază la instituțiile bugetare, din care face parte și pîrîtul Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Cimișlia.

Ori, existența sau dispariția acestor norme legale, va condiționa anularea sau nu a ordinului contestat.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Se sesizează controlul constituționalității legilor Parlamentului, adică obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Menționez, că Curtea Constituțională nu a avut anterior ca obiect prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

Atrag atenția d-astră, că prevederile legii sesizate au fost introduse prin modificare relativ recent, prin Legea nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, în vigoare din data de 21.02.22.

Astfel, ne aflăm în situație, când sînt întrunite toate condițiile referitoare la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi au ingerință la următoarele obiective garantate în Constituție:

- se referă la respectarea ierarhiei legislației internaționale și naționale în domeniu;
- se referă la restrângerea drepturilor și libertățile persoanelor fizice și juridice la segmentul pieții particulare de pază;
- au efect direct asupra inițiativei economice, concurenței loiale ca factorii de bază ai economiei;
- fac amestec în principiul egalității în fața Legii, bazate pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă;
- ating principiile protejării intereselor naționale în activitatea economică și financiară;
- ating principiile de bază în asigurarea sporirii numărului de locuri de muncă, inviolabilitatea investițiilor.

Pot evidența în acest sens, prevederile **art. 1, 4, 8, 9, 16, 22, 54, 126 ale Constituției RM.**

Articolul 1

Statul Republica Moldova

.. (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

d) stimularea cercetărilor științifice;

e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;

f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Țin să menționez, că din legislația contestată rezultă, că orice persoana juridică care are legătură cu bugetul de stat, indiferent de domeniu de activitate, dacă este comercială sau necomercială, subordonată sau autonomă, publică sau privată dar cu capital majoritar de stat, etc.,- urmează să încheie contract de pază doar cu instituțiile statale. În cazul nostru, „obiectivelor” li se impune încheierea contractului de pază cu Întreprinderea de Stat „Servicii pază”.

Țin să menționez, că aplicabilitatea unor prevederi ale Constituției RM este directă, iar altor prin prisma *legilor* (Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative; Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice; Legea nr. 183 din 11.07.2012 concurenței) și a *actelor internaționale* (Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE; Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957; Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne).

Chiar dacă normele sesizate restrâng anumite drepturi, acestea urmează a fi colaborate cu prevederile Constituției RM, alte Legi, actele recunoscute ale dreptului internațional.

Totodată, urmează a fi stabilită limita admisibilă și necesară a intereselor statului în domeniul pazei instituțiilor bugetare. Considerăm, că această limită este depășită nemotivat.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Dacă analizăm legislația vizată în actele enumerate mai sus, observăm, că conform art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi , *exclusiv întreprinderilor de stat li se permite: efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.*

Conform art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, *se interzice activitatea particulară de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4.*

Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003 conține lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază, printre care:

1. *Ministerele și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
2. *Autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
3. *Autoritățile administrative autonome*
- 3¹. *Instituțiile publice fondate de Parlament*
4. *Instituțiile publice fondate de Guvern*
5. *Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și cele de nivel special, inclusiv instituțiile fondate de acestea*
6. *Instanțele judecătorești și organele procuraturii*
7. *Întreprinderile de stat și/sau societățile comerciale cu capital de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat*
8. *Banca Națională a Moldovei*
9. *Obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile și a substanțelor radioactive*
10. *Obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private).*

Rezultă, că orice persoana juridică, care are legătură cu bugetul de stat, indiferent de domeniu de activitate, comercială sau necomercială, subordonată sau autonomă, publică sau privată dar cu capital majoritar de stat, etc.,- urmează să încheie contract de pază doar cu ÎS „Servicii pază”.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Țin să menționez, că art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 a primit acest conținut prin modificare și introdus prin Legea nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, în vigoare din data de 21.02.22. Până atunci acest articol avea următorul conținut: *Activitatea particulară de pază nu poate fi practică la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, radioactive și periculoase, a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private), precum și la Banca Națională a Moldovei.*

Anexa nr.4 a fost introdusă prin aceeași Legea nr. 212 din 06.12.21. Până la modificări Anexa nr. 4 nu a existat.

Art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi până la modificările din Legea nr. 212 din 06.12.21 avea un alt conținut, și, anume: *efectuarea activității particulare de pază la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor toxice, radioactive și periculoase, precum și a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private); efectuarea activității particulare de pază la Banca Națională a Moldovei.*

Atrag atenția d-stră la faptul, că prin ordinul contestat nr. 25-b din 29.02.2024 s-a dispus rezilierea Contractului nr. 7265 încheiat încă la data de 10.12.2021, adică până la introducerea modificărilor în Lege, care ar interzice încheierea prezentului contract. Putem spune, că modificările au afectat direct relațiile contractuale între părțile contractante și ceea ce a fost legal a devenit contrar legii. Această poziție prin analogie se contrazice cu prevederile art. 22 din Constituția RM.

Din analiza modificărilor introduse de legiuitor indicate mai sus, putem observa, că scopul interdicțiilor până la modificare a fost bine determinat prin interesele statului de a păzi obiectivele concrete chiar și de organizațiile de pază private, iar după modificări se atestă lipsa unui anumit scop. După modificări, există doar enumerarea tuturor obiectivelor, legate de bugetul de stat, cărora li se impune încheierea contractelor cu agent economic concret.

Nu punem la îndoială necesitatea existenței unor „privilegi” ale statului la controlul și paza unor obiective bugetare, însă această listă urmează a fi motivată, iar modificările de mai sus nu conțin această motivație.

Pentru înțelegerea opiniei legiuitorului la adoptarea prezentei modificări, vom da aprecierea sensului Notei informative la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative adoptate ulterior prin Legea 212 din 06.12.21 publicată pe pagina oficială web al Parlamentului:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegeId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>.

Astfel, în textul Notei informative este indicat:

„Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectivi și pază și Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi), a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă, urmare a multiplelor investigații jurnalistice ce denotă anumite suspiciuni privind legalitatea achizițiilor publice a unor astfel de servicii contractate de autoritățile și instituțiile publice.

Ținem să precizăm că temeiul formal invocat de Ministerul Afacerilor Interne, conform Notei informative la Hotărârea nr. 649/219, ar fi servit consultarea suplimentară a proiectului cu mediul de afaceri.

Până la moment atare consultări nu au avut loc, dar reieșind din investigațiile jurnalistice recente la subiect, considerăm că argumentele invocate în notă au fost declarative, iar în esență s-a dorit conservarea situației preexistente.

Astfel, proiectul actului normativ are drept scop amendarea alin. (10) al art. 23 din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectivi și pază, implicit stabilirea faptului că activitatea particulară de pază nu poate fi practică la instituțiile Statului.

Totodată, proiectul actului normativ propune amendarea alineatului (11) al pct. 3 al art. 10 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, care va garanta faptul că întreprinderilor de stat li se va permite efectuarea activității particulare de pază la instituțiile Statului.

Respectiv, ținând cont de faptul că prestarea serviciilor de pază de către organizațiile private ar putea crea premise în periclitarea activității instituțiilor de stat menționate în proiect, se consideră oportună și rațională stabilirea unei interdicții astfel încât companiile private să nu poată presta servicii de pază la obiectivele de importanță strategică a statului.

Mai mult, prin acest proiect de lege se va asigura nemijlocit securitatea statului, întrucât asigurarea securității instituțiilor sale necesită o atenție sporită, chestiune care nu poate fi lăsată la discreția companiilor private ce prestează servicii de pază în sensul dat. Or, prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.

Cu titlu informativ notăm că, *obiectivele la care se va interzice activitatea particulară de pază sunt cele finanțate din bugetul de stat.*

Restricțiile respective sunt conforme art. 12 al Legii concurenței nr. 183/2012, întrucât stabilirea de interdicții sau restricții pot fi efectuate exclusiv prin lege.”

Atrag atenția d-astră, că în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (2) al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, *proiectele actelor normative care țin de domeniile de competență ale Procuraturii Generale, Comisiei Electorale Centrale, Băncii Naționale a Moldovei, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, precum și ale altor autorități publice autonome, se transmit obligatoriu spre avizarea acestora. Proiectele actelor normative care reglementează activitatea economică se transmit spre avizare Consiliului Concurenței.*

De pe pagina oficială web a Parlamentului Republicii Moldova (<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>), precum și din Nota informativă, rezultă, că proiectul nu s-a transmis spre avizare Consiliului Concurenței, dintr-un singur motiv, că restricții sînt impuse prin lege. Cu mediul de afaceri, de asemenea, Parlamentul nu s-a consultat, faptul expus chiar în Nota informativă.

Această abordare a legiuitorului se contrazice direct cu art. 32 alin. (2) al Legii nr. 100 din 22.12.2017, ori regulile expuse în acesta se referă la toate actele normative, iar în conformitate cu prevederile art. 6 al Legii „Legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: b) legile și hotărârile Parlamentului.

La capitolul adoptării modificărilor avem pretenție legată și de procedura de fundamentare a proiectului. Vedem, că în Nota informativă se încearcă motivarea modificărilor prin noțiunea „*obiectivele de importanță strategică a statului*”, ca mai apoi să revină la formulă „*obiectivele la care se va interzice activitatea particulară de pază sunt cele finanțate din bugetul de stat.*” Iar opinia publică, opinia mediului de afaceri de profil, avizul Consiliului Concurenței, sînt neglijate totalmente.

Art. 25 al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative mai prevede: *Elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.*

Precum vedem, despre careva cercetări, cu studierea legislației altor state, cu temeinicia relațiilor social-economice, în Nota informativă, dar și din conținutul modificărilor, nu poate merge vorba. Poziția legiuitorului în adoptarea modificărilor este nu altceva, decât amestec unilateral și arbitrar într-un domeniu economic de activitate, cu adoptarea restricțiilor și indicațiilor față de „obiectivele” finanțate din bugetul de stat.

Este evident, că modificările, și, în special Anexa nr. 4 din Legea nr.283/2003, nu sînt proporționale și sînt lipsite de raționalitatea actului juridic. Totodată, Anexa nr. 4 din Legea nr.283/2003 urmează a fi privită doar în legătură cu prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece prin modificarea acestora comună s-a schimbat raționalitatea și motivația Legii.

Sub aspectul relațiilor care sînt atinse prin modificări, trebuie de evidențiat faptul, că Contractul nr. 7265 din 10.12.2021 a fost încheiat în baza Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice, iar conform art. 7 al acesteia, reglementarea relațiilor privind achizițiile publice se efectuează în baza următoarelor principii:

- a) utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante;
- b) transparența achizițiilor publice;
- c) asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice;
- d) protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice;
- e) menținerea ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei;
- f) liberalizarea și extinderea comerțului internațional;
- g) libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor;
- h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici;
- i) proporționalitate;
- j) recunoaștere reciprocă;
- k) asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Astfel, contractul privind paza bunurilor a fost unul convenabil în primul rînd pentru pîrîtul Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Cimişlia. Iar la întocmirea acestuia s-au respectat principiile achizițiilor publice.

Și, invers, în caz în care Liceul Teoretic „Ion Creangă” va fi obligat să încheie contractul cu ÎS „Servicii pază”, despre respectarea principiilor achizițiilor publice nu poate merge vorba, ori nu va exista transparența, imparțialitate, nediscriminare, asigurarea concurenței, proporționalitate. Cu alte cuvinte, în cazul urmării solicitărilor MAI și a Cancelariei de stat, nu va exista achiziție publică și alegerea unor condiții benefice pentru client.

Rezumînd afirmațiile de mai sus, putem concluziona, că la pîrîtul în cauză Liceul Teoretic „Ion Creangă” nu vedem necesitatea implicării directe a ÎS „Servicii pază”, ori nu putem identifica vre-un interes public de importanță strategică a statului, care ar trebui protejat chiar și de organizație privată de pază. Însă, precum vedem din Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice, se ating interesele atît a organizațiilor private de pază, cît și a „obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază”.

În domeniul relațiilor atinse prin normele sesizate mai putem evedenția și prevederile Legii nr. 183 din 11.07.2012 concurenței.

Astfel, conform art. 1 al Legii nr. 183 din 11.07.2012, *prezenta lege stabilește cadrul juridic al protecției concurenței, inclusiv al prevenirii și al contracarării practicilor anticoncurențiale și a concurenței neloiale, al realizării concentrărilor economice pe piață, stabilește cadrul juridic privind activitatea și competența Consiliului Concurenței și responsabilitatea pentru încălcarea legislației în domeniul concurenței.*

Conform art. 2, *prevederile prezentei legi se aplică faptelor acțiuni sau inacțiuni ce au ca obiect sau au ori pot avea ca efect restrîngerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței, precum și faptelor acțiuni de concurență neloială, care sunt săvârșite de:*

a) întreprinderi înregistrate în Republica Moldova sau în alte state, precum și de persoane fizice;

b) autorități ale administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin actele adoptate, intervin pe piață, influențînd direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.

Sub incidența prezentei legi cad și persoanele asimilate autorităților publice care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public.

Întreprinderile cărora li s-a atribuit sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general și întreprinderile care prezintă caracter de monopol fiscal se supun prevederilor prezentei legi și, în special, regulilor de concurență în măsura în care aplicarea acestor prevederi nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată.

Conform art. 3, Statul asigură libertatea activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și apărarea drepturilor și intereselor întreprinderilor și ale cetățenilor contra practicilor anticoncurențiale și concurenței neloiale. Este interzis întreprinderilor să-și exercite drepturile în vederea restrângerii concurenței și lezării intereselor legitime ale consumatorului. Prețurile la produse se determină în procesul liberei concurențe, pe baza cererii și ofertei, dacă legea specială nu prevede altfel. Consiliul Concurenței, la exercitarea atribuțiilor conferite de prezenta lege, inclusiv a atribuției de investigare, asigură respectarea principiilor generale ale dreptului Uniunii Europene în materie de concurență și ale Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Conform art. 12 al Legii concurenței, sunt interzise orice acțiuni sau inacțiuni ale autorităților publice care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, precum:

- a) limitarea drepturilor întreprinderilor de procurare ori comercializare;*
- b) stabilirea de condiții discriminatorii sau acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor, în cazul în care acestea nu sunt prevăzute de lege;*
- c) stabilirea de interdicții sau restricții, neprevăzute de lege, pentru activitatea întreprinderilor;*
- d) impunerea, directă ori indirectă, a întreprinderilor de a se asocia ori de a se concentra sub orice formă.*

(3) În cazuri excepționale pot fi realizate acțiunile sau inacțiunile prevăzute la alin. (2) în condițiile Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

(4) Faptele autorităților publice realizate contrar prevederilor alin. (2) constituie încălcări ale prezentei legi.

Conform art. 15 al Legii concurenței, Este interzisă discreditarea concurenților, adică defăimarea sau punerea în pericol a reputației sau credibilității acestora prin:

- a) răspândirea de către o întreprindere a informațiilor false despre activitatea sa, despre produsele sale, menite să îi creeze o situație favorabilă în raport cu unii concurenți;*

b) răspândirea de către o întreprindere a unor afirmații false despre activitatea unui concurent sau despre produsele acestuia, afirmații ce dăunează activității concurentului.

Conform art. 16 al Legii concurenței, *Este interzisă instigarea, din interes sau în interesul persoanelor terțe, la rezilierea neîntemeiată a contractului cu concurentul unei alte întreprinderi, la neîndeplinirea sau la îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale față de concurentul respectiv prin acordarea sau oferirea, mijlocit sau nemijlocit, de recompense materiale, compensații sau de alte avantaje întreprinderii parte a contractului.*

Din normele relatate mai sus, putem conchide despre prezența unui comportament vicios al MAI în calitate de fondator al concurentului nostru - ÎS „Servicii pază”, contrar prevederilor Legii concurenței, însă legalizate prin introducerea Anexei nr. 4 în Legea nr. 283/2003.

Totodată, rezultă, că Parlamentul Republicii Moldova în calitate de unica autoritate legislativă a statului adoptă Legea în favoarea Întreprinderii de stat „Servicii pază” (tot a statului), fără consultările necesare din partea societății civile și fără avizarea proiectului din partea Consiliului Concurenței, prin ce a neglijat principiile generale ale Legii cu privire la actele normative, Legii privind achiziții publice și Legii concurenței.

Însă, chiar în preambul Legii privind achiziții publice este indicat: Prezenta lege transpune Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 94 din 28 martie 2014, cu modificările operate prin Regulamentul delegat (UE) 2017/2365 al Comisiei din 18 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2014/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice, precum și Directiva 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 395 din 30 decembrie 1989 transpune art. 2a alin. (2) teza II din Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 76 din 23 martie 1992, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014.

În preambul Legii concurenței este indicat: *Prezenta lege transpune prevederile art. 101–106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, parțial prevederile Directivei (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 11 din 14 ianuarie 2019, transpune prevederile Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 001 din 4 ianuarie 2003, și ale Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 024 din 29 ianuarie 2004.*

Ori, conform Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, art. 1:

Atribuirea contractelor de achiziții publice de către sau în numele autorităților statelor membre trebuie să respecte principiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), mai exact libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a furniza servicii, precum și principiile care derivă din acestea, cum ar fi egalitatea de tratament, nediscriminarea, recunoașterea reciprocă, proporționalitatea și transparența. Cu toate acestea, pentru contractele de achiziții publice care depășesc o anumită valoare, ar trebui elaborate dispoziții pentru coordonarea procedurilor de achiziții publice naționale, pentru ca principiile respective să fie transpuse în practică și achizițiile publice să fie deschise concurenței.

Art. 32: *..Ar trebui garantat faptul că situațiile de cooperare public scutite nu au ca rezultat o denaturare a concurenței în raport cu operatorii economici privați în măsura în care situează un furnizor privat de servicii într-o poziție de avantaj față de concurenții săi.*

Art. 59: *Există o puternică tendință pe piețele de achiziții publice din Uniune către agregarea cererii din partea achizitorilor publici, cu scopul de a obține economii de scară, de exemplu scăderea prețurilor și a costurilor tranzacțiilor, și de a îmbunătăți și profesionaliza gestionarea achizițiilor. Acest obiectiv poate fi atins prin concentrarea achizițiilor fie în funcție de numărul de autorități contractante implicate, fie în funcție de volum și valoare în timp a achizițiilor. Cu toate acestea, agregarea și centralizarea achizițiilor ar trebui monitorizate cu atenție, pentru a se evita concentrarea excesivă a puterii de cumpărare și înțelegerile anticoncurențiale și pentru a menține transparența și concurența, precum și posibilitățile de acces la piață pentru IMM-uri.*

Art. 74: Prin urmare, specificațiile tehnice ar trebui elaborate în așa fel încât să se evite restrângerea în mod artificial a concurenței prin cerințe care favorizează un anumit operator economic, în sensul că preiau caracteristicile esențiale ale produselor, serviciilor sau lucrărilor oferite în mod obișnuit de acel operator economic. Elaborarea specificațiilor tehnice în termeni de cerințe de performanță și funcționale permite, în general, îndeplinirea acestui obiectiv în cel mai bun mod posibil. Cerințele funcționale și de performanță sunt, de asemenea, mijloace adecvate de favorizare a inovării în achizițiile publice și ar trebui să fie utilizate la o scară cât mai largă cu putință. În cazul în care se face trimitere la un standard european sau, în absența acestuia, la un standard național, ofertele care au la bază soluții echivalente ar trebui să fie luate în considerare de către autoritățile contractante. Responsabilitatea de a face dovada echivalenței cu eticheta solicitată ar trebui să revină operatorului economic.

Etc..

Conform Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, art. 37:

(1) Statele membre reglementează progresiv monopolurile naționale cu caracter comercial, astfel încât, la expirarea perioadei de tranziție, să excludă orice discriminare între cetățenii statelor membre în ceea ce privește condițiile de aprovizionare și de desfacere.

Dispozițiile prezentului articol se aplică tuturor organismelor prin care un stat membru, DE IURE sau DE FACTO, controlează, dirijează sau influențează în mod considerabil, direct sau indirect, importurile sau exporturile între statele membre. Aceste dispoziții se aplică în aceeași măsură și monopolurilor de stat concesionate.

(2) Statele membre se abțin să introducă orice măsuri noi, contrare principiilor enunțate la paragraful 1, sau care restrâng domeniul de aplicare a articolelor referitoare la eliminarea taxelor și a restricțiilor cantitative între statele membre..

Conform Directivei (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne, art. 1:

Articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) sunt de ordine publică și ar trebui aplicate în mod eficace pe întreg teritoriul Uniunii pentru a se asigura faptul că nu este denaturată concurența pe piața internă. Aplicarea eficace a articolelor 101 și 102 din TFUE este necesară

pentru a se asigura în Uniune piețe competitive mai echitabile și mai deschise, în care întreprinderile să concureze mai mult pe baza meritelor lor, fără bariere la intrarea pe piață create de societăți, permițându-le să genereze bunăstare și să creeze locuri de muncă. În acest mod consumatorii și întreprinderile active pe piața internă sunt protejați de practicile comerciale care mențin prețurile bunurilor și serviciilor în mod artificial la un nivel ridicat și gama de produse și servicii inovatoare pentru consumatori este îmbogățită.

De aici rezultă, încălcarea de legiuitor la adoptarea art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexei nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, și a amendamentelor acceptate de Republica Moldova față de Uniunea Europeană.

Această abordare contrazice inclusive **Articolele 4 și 8 al Constituției Republicii Moldova.**

Ca concluzie la cele invocate, pot menționa, că normele sesizate conțin restrângeri, care duc la încălcarea unor principii fundamentale expuse în Constituția RM și nu se încadrează în prevederile art. 54 alin. (2) al acesteia. Totodată, normele sesizate se combat cu Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice, Legea nr. 183 din 11.07.2012 concurenței și actele internaționale care au stat la baza adoptării legislației respective.

După viziunea noastră, lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază din Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003 urmează a fi revizuită.

La revizuirea acesteia legiuitorul urmează să țină cont de avizul Consiliului Concurenței, opinia mediului de afaceri și societății civile.

La adoptarea listei obiectivelor la care se va interzice activitatea particulară de pază urmează a fi folosit principiul „**obiectivele de importanță strategică a statului**”.

Până la până la modificarea normelor sesizate de către Parlament, urmează a fi folosite interdicțiile care au fost în vigoare pînă adoptarea Legii nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, și, anume: *Activitatea particulară de pază nu poate fi practică la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, radioactive și periculoase, a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private), precum și la Banca Națională a Moldovei.*

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

1. Proiectul de Lege nr. 206 din 20.09.2021 și Notă informativă publicată pe pagina oficială web al Parlamentului:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LeGISlativId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>

2. Avizul negativ al Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/207-937 din 28 mai 2021, publicat pe pagina oficială web al Consiliului Concurenței:
<https://www.competition.md/public/files/Aviz-Plen-pazafla8e.pdf>

3. Decizia nr. 5 din 08.11.2011 despre sistarea procesului pentru controlul constituționalității publicată pe pagina oficială web al Curții Constituționale:

https://www.constcourt.md/public/ccdoc/decizii/ro_2011_d_05.pdf

4. Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, care poate fi accesată pe pagina web:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0024>

5. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, care poate fi accesat pe pagina web:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF

6. Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne

Poate fi accesată pe pagina web:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0001>

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

20 martie 2024

Avocatul

Baran Victor

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosar nr.2c-5/24

Număr atribuit prin PIGD 2-24027056-21032024

ÎNCHEIERE

or. Cimișlia

25 septembrie 2024

Judecătoria Cimișlia, sediul Central

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

grefier

cu participarea :

reprezentantul reclamantului, avocatul

Veronica Carapirea

Alexandra Damaschin

Victor Baran

examinând în ședință publică cererea avocatului Victor Baran privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, depusă în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de Organizația de Pază „Saturn Grup” SRL către Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă ” privind anularea ordinului nr.25-b din 29.02.2024 privind rezilierea contractului nr.7265 din 10.12.2021 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă și paza cabinetului de informatică, repunerea părților în drepturile contractuale ;

constată:

La 11.03.2024, în cadrul Judecătoriei Cimișlia, sediul Central , a parvenit la cererea de chemare în judecată înaintată Organizația de Pază „Saturn Grup” SRL către Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă ” privind anularea ordinului nr.25-b din 29.02.2024 privind rezilierea contractului nr.7265 din 10.12.2021 privind chemarea grupei operative prin intermediul butonului de alarmă și paza cabinetului de informatică, repunerea părților în drepturile contractuale.

În ședința judiciară, reprezentantul reclamantului avocatul Victor Baran a solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința inițierii controlului constituționalității a prevederilor art.23 al.10 și a anexei nr. 4 al Legii nr.283 din 04.07.2003 privind activitatea particular de detectiv și pază și art. 10 al.3 al Legii nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, pe motivele indicate în sesizare .

Reprezentantului pârâtului i s-a înmănat cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și i s-a acordat termen pentru a face cunoștință și a-și formula poziția , însă la ședința de judecată stabilită de către instanță reprezentantul pârâtului nu s-a prezentat, nu a solicitat examinarea cauzei în lipsă .

Instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului pârâtului în

temeiul art.206 CPC.

Astfel, instanța, audiind părțile prezente, în coroborare cu prevederile Constituționale, procesuale, legale și a actelor normative ce vizează situația, consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea înaintată de reprezentantul reclamantului avocatul Victor baran în interesul Organizației de pază,, Saturn Grup” SRL, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor alin.(1), (2) art.2 Cod Procedură Civilă „procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod. În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției(...)”.

În conformitate cu art.12¹ Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă

63

cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Din conținutul sesizării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată reține că, reprezentantul reclamantului, avocatul Victor Baran solicită inițierea controlului constituționalității a prevederilor art.23 al.10 și a anexei nr. 4 al Legii nr.283 din 04.07.2003 privind activitatea particular de detectivi și pază și art. 10 al.3 al Legii nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece ele în comun fac referire la obiectivele asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază și admiterea excepției poate fi aplicată la soluționarea cauzei în mod direct, deoarece ordinul contestat conține ca temei juridic interdicția de a practica activitatea de pază la instituțiile bugetare, din care face parte și pârâtul Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Cimișlia.

Cu privire la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată menționează că:

Conform art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

La fel, instanța de judecată relevă, că prin Hotărîrea Curții Constituționale RM nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit.b) din Constituție, 25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea, art. 135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova hotărînd:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul carora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea

66

întrunirii următoarelor condiții:

(1)obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2)excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la solutionarea cauzei;

(4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Instanța de judecată, analizând criteriile reflectate în vederea constatării temeiniciei și conformității sesizării, instanța constată că, normele invocate de reprezentantul reclamantului față de care se solicită controlul constituționalității, fac parte din cele enumerate la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția a fost ridicată de către avocatul Victor Baran, în interesele Organizației de Pază „Saturn Grup” SRL, în cadrul cauzei civile în cadrul căruia cel din urmă are calitate procesuală de reclamant.

La fel, reieșind din contextul argumentării abordate de avocat, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, totodată instanța a constatat că o astfel de chestiune nu a fost supusă controlului constituționalității.

Reieșind din cele relatate supra, instanța de judecată constată că în speță sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2) a art.12¹ Cod de procedură civilă și a Hotărîrii Curții Constituționale RM nr.2 din 09.02.2016.

În acest context, conducându-se de Hotărîrea Curții Constituționale din 09.02.2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. (a) și (g) din Constituția Republicii Moldova, art. 12¹ Cod de procedură civilă, instanța de Judecată, -

dispune:

Se admite cererea depusă de reprezentantul reclamantului Victor Baran cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlului constituționalității prevederilor art.23 al.10 și a anexei nr. 4 al Legii nr.283 din 04.07.2003 privind activitate particular de detectivi și pază și art. 10 al.3 al Legii nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

**Președintele ședinței
judecător**

Veronica CARAPIREA